

1.12.2020

**Helsingin kaupunginmuseon lausunto Kasarmikatu 19a (Kaartin-
kaupunki) koskevasta asemakaavamuutoksen osallistumis- ja ar-
viointisuunnitelmasta**

HEL 2020-010234 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa otsikon asiassa. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Asemakaavan muutos koskee Kasarmitorin kaupparakennuksen tonttia osoitteessa Kasarmikatu 19a (Kaartinkaupunki). Asemakaava-alueeseen kuuluu myös Kasarmitori sekä ympäröiviä katu-alueita maanalaisten tilavarauksien takia. Nykyinen kaupparakennus on tarkoitus purkaa ja tilalle rakentaa 3-kerroksinen toimisto- ja liikerakennus. Päivittäistavaramyymälä siirtyy osin maan alle ja lisäksi maanalaisiin tiloihin on suunnitteilla pysäköintitiloja, jotka yhdistettäisiin Kasarmitorin pysäköintilaitokseen. Torin maanpäälliset järjestelyt säilyvät lähtökohteisesti ennallaan. Tavoitteena on mahdollistaa toimitilojen uudistaminen ja lisärakentaminen korkeatasoisella arkkitehtuurilla ja historialliseen ympäristöön sovittaen.

Nykyistä liikerakennusta koskeva asemakaava on vuodelta 1998. Tontti on siinä merkitty liikerakennusten korttelialueeksi, jonka pääkäyttötarkoituksen mukainen rakennusoikeus on 3040 k-m², minkä lisäksi kellarisiin saa rakentaa 940 k-m² kokoontumis- ja liikuntatiloja. Suurin sallittu kerrosluku on kaksi ja vesikaton ylin sallittu korkeusasema on +16,5. Torialueen asemakaava on vuodelta 1999 ja torialue on siinä merkitty kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaaksi aukiotilaksi. Torin alle on osoitettu tila maanalaiselle pysäköintilaitokselle ja sen ajo-luiskat torin itälaidalle. Lisäksi torin reunoille on osoitettu puurivejä, sekä paikat ilmanvaihtokanaville, kioskille ja sisäänkäyntirakennukselle maanalaisiin tiloihin. Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on merkitty liike- ja palvelukeskusta C1 -alueeksi.

Suunnittelualueella sijaitseva Kasarmikatu 19a liikerakennuksen rakennutti Kasarmitorin näyttelyhalli Oy ja sen suunnitteli arkkitehti likka Martas. Rakennus valmistui vuonna 1960. Alun perin väliaikaiseksi tarkoitettu pitkä ja matala näyttely- ja liikerakennus on kaksikerroksinen ja siinä on kaksi kellarikerrosta: yläkellari oli alun perin näyttelytilana ja alakellarissa oli paikoitus ja mm. väestönsuoja. Kasarmitorin suuntaan aukeavan julkisivun takana oli näyttelyhallin parveke, ravintola ja huol-

1.12.2020

toasema. Kasarmikadun puolella oli KOP:n konttori, myymälätiloja ja hallimyymälä täynnä myyntikoppeja. Nykyisinä käyttäjinä rakennuksessa ovat mm. päivittäistavaramyymälä, posti, tanssikoulu ja pikaruokaravintola. Rakennuksesta on laadittu rakennushistoriallinen dokumentointi vuonna 2018 arkkitehtitoimisto ark-byroon toimesta. Kasarmitorilla sijaitsi ennen nykyistä liikerakennusta arkkitehti Selim A. Lindqvistin piirtämä kauppahalli, joka purettiin vuonna 1958.

Suunnittelualue kuuluu Kaartin kasarmin valtakunnallisesti merkittävään rakennetun kulttuuriympäristöön (RKY 2009). Kaartin kasarmikorttelilla on tärkeä kansallinen symboliarvo suomalaisen sotaväen historiallisena toimintaympäristönä, ensin Kaartin kasarmina ja sittemmin puolustusministeriön ja pääesikunnan toimitiloina. C.L. Engelin suunnittelema päärakennuksen pääfasadi avautuu edusaukiolle eli Kasarmitorille. Tori on arvotettu kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi aukiotilaksi ja ympäristökokonaisuudeksi Helsingin yleisten alueiden arvoympäristöt-inventoinnissa 2007.

Helsingin kaupunginmuseo katsoo, että uudisrakentamista harkittaessa on olennaista tiedostaa ympäristön hierarkia. Arvoympäristössä uudisrakennuksen tulee olla alisteinen Kaartin kasarmin päärakennukselle. Päärakennuksen räystääs muodostaa koron, jonka alle uuden rakennuksen korkeuden tulee jäädä, jotta päärakennus, joka on nykyään puolustusministeriön käytössä, säilyy aukion dominanttirakennuksena. Uudisrakennuksen rooli ja koko tulee huomioida myös siinä, että se ei rajaa toria, vaan sijoittuu toriaukiolle. Rakennuksen tulee olla laadukas arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan. Aineistosta puuttuu näkymä Kasarmikadun suunnasta etelää kohti: tässä näkymässä uudisrakennus ilmeisesti peittäisi Kaartin kasarmin päärakennuksen.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman aineistona on viitesuunnitelma (Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki, suunnitelma päivätty 6.11.2020). Suunnitelmassa esitetty, nykyisen rakennuksen korvaava uudisrakennus on kolme maanpäällistä kerrosta käsittävä toimisto- ja liikerakennus. Maanalaisia tiloja on kahdessa kerroksessa. Rakennusala ei suurene nykyisestä. Museon edustaja on osallistunut viitesuunnitelman kehittämiseen liittyviin kokouksiin kaupunkiympäristön toimialan kutsumana ja katsoo, että suunnittelussa on noudatettu yhdessä sovit-
tuja linjauksia.

Lisätiedot

Johanna Björkman, tutkija, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

1.12.2020

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566